

treasury

Department of
Treasury
FREE STATE PROVINCE

FREISTATA LEFAPHA LA POLOKO YA MATLOTLO A MMUSO WA PROVENSE YA FREISTATA

BUKANA YA TATAISO NTSHETSOPELE YA MOLAO WA PHIHLELLO YA LESEDI, 2000 (MOLAO 2 WA 2000)

PONELOPELE YA LEFAPHA

Mosebetsi mmoho le wena taolong e phethahetseng ya ditjhelete bakeng sa bophelo bo botle ho bohle ka hara Provense ya Freistata.

MAIKEMISETSA A LEFAPHA

Ho ntshetsa pele taolo e phethahetseng ya ditjhelete bakeng sa ntlafatso ya phano ya ditshebeletso ka hara Provense ya Freistata.

Letona ke Monghadi Mme EC Rockman
Mohlanka e Moholo wa Phethahatso ke Mongh. MNG Mahlatsi

A. DINTLHA TSA KGOKAHANO

Mohlanka wa Lesedi

Mongh. MNG Mahlatsi

Aterese: Room 720 Provincial Government Building
55 Elizabeth Street
BLOEMFONTEIN
9301

Aterese ya Poso: Private Bag x20537
BLOEMFONTEIN
9300

Mohala: (051) 405-4443
Fekse: (051) 403-3756
Emeili: executivepa@treasury.fs.gov.za
secretary.ceo@treasury.fs.gov.za

Motlatsa-Mohlanka wa Lesedi

Mong. MI Mthethwa

Aterese: Room 824 Provincial Government Building
55 Elizabeth Street
BLOEMFONTEIN
9301

Aterese ya Poso: Private Bag x20537
BLOEMFONTEIN
9300

Mohala: (051) 405-5031
Fekse: (051) 405-4462
Emeili: mthethwa@treasury.fs.gov.za

B. TATAISO YA KAROLO 10

Khomishene ya Afrika Borwa ya Ditokelo tsa Botho e ngotse bukana ya tataiso ya tshebediso ya Molao ona. Dipotso tse mabapi le bukana ena di ka lebiswa ho:

Yuniti ya PAIA
Lefapha la Dipatlisiso le Ditokomane
Khomishene ya Afrika Borwa ya Ditokelo tsa Botho
Private Bag X2700
HOUGHTON
2041

Mohala: (011) 484 8300
Fekse: (011) 484 1360
Emeili: PAIA@sahrc.org.za
Websaete: www.sahrc.org.za

C. PHIHLELLO YA DIREKOTO TSA LEFAPHA

(a) Dihlooho le dihlopha tsa direkoto

Dihlooho le dihlopha tsa direkoto tsa Lefapha di kenyeletsa tse latelang:

- Metsotso ya dikopano
- Melaetsa e badilweng ke Letona le basebetsi ba bang
- Diwekeshopo le diseminara
- Ditlaleho
- Dibuka
- Ditlitlebo tse fumanweng
- Phatlalatso ya ditaba
- Maano
- Direkoto tsa khiri
- Maano a theko
- Ditekanyetso tsa ditjhelete
- Meralo ya merero
- Ditokomane tsa kopo tsa MTEF
- Ditokomane tsa theko

(b) Kopo ya lesedi

(i) Direkoto tse ipepesang ka botsona

Lenane le latelang le teka direkoto tse fumanehang ka mokgwa wa boiketsi, le mokgwa oo di ka fihlellwang ka ona:

Ditlaleho tsa Selemo	E fumaneha le websaeteng ena (www.fs.gov.za)
	*Dikhophi di ka fumaneha ha di koptjwa ho Motlatsa-Mohlanka wa Lesedi.

(ii) Tsamaiso ya kopo bakeng sa dikopo tse ding

- Ya etsang kopo o tswanela ho fumantshwa rekoto ya Lefapha ha feela a latela tsena tse latelang:
  - Metjha yohle ya dikopo e Molaong e mabapi le kopo ya phumantsho ya rekoto eo mme phumantsho ya rekoto eo e sa hanwa ka mabaka afe kapa afe a kgano a boletsweng molaong. Ho ka ikopanngwa le Motlatsa-mohlanka wa Lesedi bakeng sa ho fana ka lesedi le fetang mona mabapi le mabaka a kgano.
  - Ya etsang kopo o tswanela ho sebedisa foromo e fumanehang Gazeteng. Khophi ya yona e hokeletswe.
- Ya etsang kopo o tswanela ho bontsha hore kopo ke ya khophi ya rekoto kapa o batla ho balla rekoto eo dikantorong tsa Motlatsa-Mohlanka wa Lesedi.
- Kapa, ha rekoto e se tokomane, e ka shejwa ka mokgwa oo a kopileng ho e bona ka ona, ha ho kgonahala.
- Ha motho a etsa kopo ka mokgwa o itseng o tswanela ho fumantshwa rekoto ka ona mokgwa oo a kopileng ka ona. Ha kopo eo e dumellwa ha a tswanela ho itshunya ho sa hloka hlahle tsamaisong ya Lefapha, kapa a senye rekoto eo, kapa a itshunyatsunyeye ditokelong tsa bongodi tseo e seng tsa Mmuso. Ha a sa fumantshwe rekoto eo ka mokgwa oo a kopileng ka ona empa a e fumantshwa ka mokgwa o mong, tefello ha e a tswanela ho feta ya mokgwa o kopilweng pele.
- Ha eba, hodima a filwe karabo ya kopo ya rekoto ka lengolo, ha motho ya entseng kopo a batla ho arajwa ka tsela enngwe, mohl, ka mohala, sena se lokela ho hlahoswa.
- Ha motho a etsa kopo lebitsong la motho e mong, o tswanela ho fana ka maemo ao ho etswang kopo ka ona.

- Ha ya entseng kopo a sa kgone ho bala kapa ho ngola, kapa a sa itekanela, a ka etsa kopo ya rekoto ka molomo. Motlatsa-Mohlanka wa Lesedi o tshwanela ho tlatsa foromo Lebitsong la ya etsang kopo mme a mo fe khophi ya yona.
- Ho ya ka Molao, mefuta e mmedi ya ditefello e tshwanela ho lefshwa; e leng tefello ya kopo ya rekoto le ya phumantsho ya rekoto. Lesedi la akhaonto ya banka le nomoro ya referense di ka fumaneha ho Motlatsa-Mohlanka wa Lesedi. Ya etsang kopo o tshwanela ho tsebiswa le hore Letona le fane ka taelo ya hore dihlopha tse itseng tsa batho di seke tsa lefiswa tefello ya phumantsho ya direkoto, mme a ka fumana lesedi le fetang mona mabapi le ditaelo tsena ho tswa ho Motlatsa-Mohlanka wa Lesedi.
- Ya etsang kopo ya rekoto o tshwanela ho lefa tefello e batlahalang ya R35.
- Motlatsa-Mohlanka wa Lesedi o tshwanela ho tsebisa ya etsang kopo ka lengolo la temoso, le mo kopang ho lefa tefello e seng e boletswe (ha eba e le teng) pele a ka tswela pele ka kopo eo.
- Ya etsang kopo ya rekoto a ka etsa boipiletso ka hare, ha ho tshwaneleha, kapa a etsa kopo lekgotleng la dinyewe kgahlano le tefello ya kopo eo.
- Ka mora hore Motlatsa-Mohlanka wa Lesedi a etse qeto Mabapi le kopo eo, ya etsang kopo o tshwanela ho tsebiswa ka qeto eo ka mokgwa o kopilweng ke yena.
- Ha kopo e dumelletswa, tefello ya phumantsho ya rekoto e tshwanela ho lefshwa bakeng sa ho batlana le rekoto eo, ho e hlophisa, ho e hlahisa, le bakeng sa nako e fetileng dihora tse behetsweng ho batlana le ho hlophisa rekoto eo, bakeng sa ho pepeswa. Ditefello di hlophiswa le ho behwa ke lekgotla la phethahatso mme di hoketswe mona.

D. DITSHEBELETSO TSE FUMANTSHWANG SETJHABA

Sepheo sa Lefapha ha se ho fana ka ditshebeletso setjhabeng feela. Ditshebeletso tsa lefapha ke tse latelang:

- Tshebediso ya Tjhelete ya Provense le Taolo ya Kuno
- Taolo ya Tjhelete e Kenang le e Tswang
- Mmuso wa Lehae le Taolo ya Thepa ya Setjhaba
- Taolo ya Tlhophiso ya Tshebetso
- Bolaodi bo Ikarabellang ba Provense
- Tsamaiso ya tsa Meputso
- Metjha ya tsa Ditjhelete
- Taolo ya mesebetsi e kgabahanyang, lebitsong la Provense
- Thuso dimmasepaleng
- Theko Provenseng

E. POPEHO YA LEFAPHA HO YA KA DITHEO TSA LONA

Lefapha le na le mananeo a latelang, e leng:

1. **Lenaneo la 1: Tsamaiso**
Lenaneo lena le fana ka boetapele, moralo wa taolo ho ya ka molao, melawana le maano ekasitana le ho nnetefatsa hore ho na le tshehetso e loketseng mananeong a mang kaofela.
2. **Lenaneo 2: Taolo ya Disebediswa e Tswelang**
Lenaneo 2 le leka ka matla ho ntlafatsa taolo e phethahetseng ya moralo wa matlotlo a provense.
3. **Lenaneo 3: Taolo ya Thepa**
Lenaneo lena le ikemiseditse ho ntlafatsa taolo e phethahetseng ya thepa le melato ya provense.
4. **Lenaneo 4: Puso ya Ditjhelete**
Mosebetsi wa lenaneo lena ke ho ntshetsa pele puso ya ditjhelete ka hara mmuso wa provense.

F. DITLHOPHISO TSA HO DUMELLA SETJHABA HO BA LE SEABO HO RALWENG HA LEANO LE TSHEBEDISO YA MATLA.

1. Matsholo, jj a hlophiswa kgafetsa Provensi ka bophara. Sepheo ke ho bopa kopano le tshebedisano mmoho pakeng tsa mmuso wa provensi le baahi, ho hlalosa le ho ikarabela ho tsa maano, mananeo le diprojeke.
2. Ho ya ka Molao le Ditaolo tsa Lekgotla la Phethahatso la Provensi, Molao o phatlalatswa ho baahi bakeng sa diphehiso le ditshisinyo tsa setjhaba pele o ka thehwa. Baahi ba fuwa monyetla wa ho ngola dipehelo tsa bona kapa ho hlahella ka pela dikomiti tsa mesebetsi e fapaneng.
3. Molao e fapaneng ya provensi e dumella baahi ho thonya ditho tse tla sebetsa dikomiti tse itseng. Baemedi bana ba ka fehlella diqeto tse tla nkwa.
4. Ha ho ralwa melawana, baahi le bona ba memelwa ho tla tshwae ditabeng tse amang ditokelo tsa bona, ho ya ka Molao wa Ntshetsopele ya Tsamaiso ya Toka wa 2000.
5. Hlasela-TV e hasetswa boemafofane, dipetlele le dibakeng tse ding tsa setjhaba moo lesedi le mabapi le tsa mmuso wa provensi le fuwang baahi teng.
6. Baphatlalatsi ba ditaba ba sebedisetswa ho fana ka lesedi ho baahi.

G. DITHAROLLO TSE TENG HA DIPEHELO TSA MOLAO ONA DI SA LATELWE

Ya etsang kopo a ka etsa boipiletso ba ka hare kgahlano le qeto ya Motlatsa-Mohlanka wa Lesedi ho Setho sa Legkotla la Phethahatso kapa motho ya kgethilweng ke Setho sa Lekgotla la Phethahatso, pele matsatsi a 60 a feta. Boipiletso bo tshwanela ho romelwa Kantorong ya Motlatsa-Mohlanka wa Lesedi, eo ho ya ka molao tshwanelang ho e fetisetsa ho Lekgotla la tsa boipiletso. Ho feta moo, motho ya etsang kopo a ka etsa kopo ya thuso e loketseng ho lekgotla la dinyewe ka mora hore a hlolehe ho fumana thuso ya tsamaiso ya ka hare. Ho na le pehelo ya ditefello bakeng sa tshebetso ena, mme ditefello tseo di kenyeleditswe lenaneng le hoketsweng la ditefello.

H. HO NTJHAFATSA LESEDI LA BUKANA ENA

Ha ho hlokeha, Lefapha le tla ntjhafatsa lesedi la bukana ena.

I. PHUMANEHO YA BUKANA

Bukana ya Lefapha e fumaneha ka mokgwa o latelang:

- Khophi ya enngwe le enngwe ya dipuo tse tharo tsa mmuso e tla fuwa Khomishene ya Afrika Borwa ya Ditokelo tsa Botho; le kantoro enngwe le enngwe ya baahi, ya Khomishene.
- Bukana ena e tla phatlalatswa ka Sesotho, Senyesemane le Afrikaans
- Bukana ena e fumaneha websaeteng ya Lefapha ho www.fs.gov.za